

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 1.3.2022
C(2022) 1161 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

KOMISJONI TEATIS

Heakskiit komisjoni määruse eelnõule, mis käsitleb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamist teatavat liiki teadus- ja arenduskokkuleppe liikide suhtes

LISA

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) .../...,

XXX,

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki teadus- ja arenduskokkulepete suhtes

EELNÕU

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut („alusleping“),

võttes arvesse nõukogu 20. detsembri 1971. aasta määrust (EMÜ) nr 2821/71 asutamislepingu artikli 85 lõike 3 kohaldamise kohta kokkuleppe, otsuse ja kooskõlastatud tegevuse liikide suhtes¹,

olles avaldanud käesoleva määruse eelnõu,

olles konsulteerinud konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega

ning arvestades järgmist:

- (1) Määrus (EMÜ) nr 2821/71 annab komisjonile õiguse kohaldada Euroopa Liidu toimimise lepingu (*) artikli 101 lõiget 3 määruse andmise teel teatavat liiki kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes, mis kuuluvad lepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse ja mille eesmärgiks on i) tooteid, tehnoloogiat või protsesse käsitlev teadus- ja arendustegevus kuni tööstusliku rakendamise etapini ning ii) selle tulemuste kasutamine, sealhulgas intellektuaalomandiõigusi käsitlevad sätted.
- (2) Alusepingu artikli 179 lõikes 2 kutsutakse Euroopa Liitu üles ergutama ettevõtjaid, sealhulgas väikesi ja keskmise suurusega ettevõtjaid, nende kõrgetasemelistes teadusuuringutes ja tehnoloogia arendamises ning toetama nende püüdlusi teha üksteisega koostööd.
- (3) Komisjoni 14. detsembri 2010. aasta määruses (EL) nr 1217/2010 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki teadus- ja arenduskokkuleppe liikide suhtes² on kindlaks määratud need teadus- ja arenduskokkuleppe liigid, mida komisjon üldiselt peab aluslepingu artikli 101 lõikes 3 sätestatud tingimustele vastavaks. Pidades silmas häid kogemusi nimetatud määruse kohaldamisel, mille kehtivusaeg lõpeb 31. detsembril 2022, ning arvestades määruse läbivaatamise tulemusi, on asjakohane võtta vastu uus grupierandi määrus.

---

¹ EÜT L 285, 29.12.1971, lk 46.

(*) 1. detsembril 2009 sai EÜ asutamislepingu artiklist 81 (varem EMÜ asutamislepingu artikkel 85) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 101. Need sätted on põhiolemuselt identsed. Käesolevas määruses tuleks viiteid EMÜ asutamislepingu artiklile 85 või EÜ asutamislepingu artiklile 81 vajaduse korral käsitada viidetena Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 101.

² ELT L 335, 18.12.2010, lk 36–42.

- (4) Käesoleva määruse eesmärk on soodustada teadus- ja arendustegevust ning kaitsta samal ajal tõhusalt konkurentsi. Määrus peaks vastama ka nõudele anda ettevõtjatele piisav õiguskindlus. Nende eesmärkide saavutamisel tuleks arvesse võtta vajadust võimalikult suures ulatuses lihtsustada haldusjärelvalvet ja õigusraamistikku.
- (5) Allpool teatavat turuvõimu taset võib aluslepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamisel üldiselt eeldada, et teadus- ja arenduskokkulepete positiivne mõju kaalub üles nende negatiivse mõju konkrentsile.
- (6) Aluslepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamiseks määrusega ei ole vaja kindlaks määrata neid kokkuleppeid, mis võivad kuuluda aluslepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse. Aluslepingu artikli 101 lõike 1 alla kuuluvate kokkulepete eraldi hindamise käigus tuleb arvesse võtta mitut tegurit, eriti asjaomase turu struktuuri.
- (7) Kokkulepped teadusuuringute ühiseks läbiviimiseks või uuringutulemuste ühiseks arendamiseks kuni tööstusliku rakendamise etapini, viimane välja arvatud, ei kuulu üldjuhul aluslepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse. Teatavatel asjaoludel, näiteks kui pooled lepivad kokku mitte korraldada muud teadus- ja arendustegevust samal tegevusalal, loobudes niiviisi võimalusest saavutada teiste poolte ees konkrentsieleis, võivad sellised kokkulepped siiski kuuluda aluslepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse ja need tuleks seetõttu lisada käesoleva määruse kohaldamisalasse.
- (8) Käesoleva määrusega kehtestatud erandit tuleks kohaldada üksnes nende kokkulepete suhtes, mille puhul on võimalik piisava kindlusega eeldada, et need vastavad aluslepingu artikli 101 lõike 3 tingimustele.
- (9) Üldjuhul võib eeldada, et tarbijad saavad teadus- ja arendustegevuse suurenenud mahust ja tulemuslikkusest kasu i) uute või täiustatud toodete, uue või täiustatud tehnoloogia või uute või täiustatud protsesside väljatöötamise või ii) selliste toodete, sellise tehnoloogia või selliste protsesside kiirema kasutuselevõtmise või iii) hindade langemise näol uue või täiustatud tehnoloogia või uute või täiustatud protsesside tulemusena.
- (10) Koostöö ühises või tasustatavas teadus- ja arendustegevuses ning tulemuste rakendamises soodustab üldjuhul tehnika ja majanduse arengut, kui pooled panustavad koostöösse oskusteabe, varade või tegevusega.
- (11) Tulemuste ühine rakendamine võib toimuda eri vormis, nagu toodete valmistamine või turustamine või tehnoloogia kasutamine või sellise valmistamise või kasutamise jaoks vajalike intellektuaalomandiõiguste loovutamine või litsentsimine või oskusteabe edastamine, mis aitab oluliselt kaasa tehnilisele või majanduslikule arengule.
- (12) Et põhjendada käesoleva määrusega kehtestatud erandi õigustatust, peaks ühine rakendamine olema seotud toodete, tehnoloogia või protsessidega, mille puhul teadus- ja arendustegevuse tulemuste kasutamine on otsustava tähtsusega.
- (13) Kõik pooled peavad teadus- ja arenduskokkuleppes nõustuma, et neil kõigil on täielik õigus kasutada ühise teadus- ja arendustegevuse lõpptulemusi, sealhulgas tekkivaid intellektuaalomandi õigusi ja oskusteavet i) edasiseks teadus- ja arendustegevuseks ning ii) tulemuste rakendamiseks, niipea kui lõpptulemused kättesaadavaks tehakse. Tulemuste kasutamist edasise teadus- ja arendustegevuse eesmärgil ei tohiks üldjuhul piirata. Kui pooled kooskõlas käesoleva määrusega siiski rakendusõigusi piiravad, eriti kui nad tulemuste rakendamisel spetsialiseeruvad, võivad nad tulemuste rakendamise eesmärgi samamoodi piirata. Kui teadus- ja arendustegevuses osalevad i) akadeemilised asutused, uurimisinstituudid või ii) ettevõtjad, kes pakuvad teadus- ja

arendustegevust äriteenusena, ilma et nad tavaliselt aktiivselt tulemuste rakendamisega tegeleksid, võivad nad kokku leppida kasutada teadus- ja arendustegevuse tulemusi üksnes edasise teadustöö eesmärkidel.

- (14) Sõltuvalt suutlikkusest ja äri vajadustest võivad pooled panustada teadus- ja arenduskoostöösse eri määral. Selleks et kajastada ja tasandada erinevusi poolte panuse väärtuses või laadis, võidakse käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluvast teadus- ja arenduskokkuleppes ette näha, et üks pool maksab teisele poolele hüvitist tulemuste kasutamiseks edasise teadustöö või rakendamise eesmärgil. Hüvitis ei tohiks olla nii suur, et see kasutamist sisuliselt takistaks.
- (15) Kui teadus- ja arenduskokkuleppes ei ole tulemuste ühist rakendamist ette nähtud, tuleb kokkuleppe pooltel samuti kokku leppida, et nad tagavad üksteisele juurdepääsu kogu nende varasemale oskusteabele, kui see on teistele pooltele tulemuste rakendamiseks hädavajalik. Hüvitis (nt võetav litsentsitasu) ei tohiks olla nii suur, et see takistaks sisuliselt teisi pooli oskusteabega tutvumast.
- (16) Käesoleva määruse alusel tehtavad erandid peaksid piirduma teadus- ja arenduskokkulepetega, mis ei anna ettevõtjatele võimalust kõrvaldada konkurentsi kõnealuste toodete või kõnealuse tehnoloogia olulises osas. Grupierandist on vaja välja jätta kokkulepped konkurentide vahel, kelle ühine turuosa teadus- ja arendustegevuse tulemustega täiustatavate, asendatavate või väljavahetatavate toodete või täiustatava, asendatava või väljavahetatava tehnoloogia turul ületab kokkuleppe sõlmimise ajal teatava taseme.
- (17) Lisaks peaks käesolevas määruses sätestatud erand piirduma teadus- ja arenduskokkulepetega, mis ei võimalda ettevõtjatel kõrvaldada konkurentsi innovatsiooni alal, sealhulgas uute toodete või uue tehnoloogia arendamisel. Grupierandist on vaja välja jätta teadus- ja arenduskokkulepped juhul, kui lisaks teadus- ja arenduskokkuleppe osaliste jõupingutustele jääks alles vähem kui kolm eelnevatega võrreldavat konkureerivat teadus- ja arendustegevusalast jõupingutust.
- (18) Kui käesolevas määruses sätestatud künnised või muud tingimused ei ole täidetud, ei saa siiski eeldada, et teadus- ja arenduskokkulepped kas kuuluvad aluslepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse või ei vasta aluslepingu 101 lõike 3 tingimustele. Sellisel juhul tuleb teadus- ja arenduskokkulepet eraldi hinnata vastavalt aluslepingu artiklile 101.
- (19) Et tagada tõhusa konkurentsi püsimine tulemuste ühise rakendamise kestel, tuleks ette näha, et grupierand lakkab kehtimast, kui poolte ühine turuosa ühisest või tasustatavast teadus- ja arendustegevusest saadavate toodete või saadava tehnoloogia turul ületab teatava taseme. Erandit tuleks teatava aja jooksul pärast ühise rakendamise algust poolte turuosast olenemata jätkuvalt kohaldada, et oodata ära nende turuosa stabiliseerumine, eelkõige pärast täiesti uue toote kasutuselevõttu, ning garanteerida asjaomaste investeeringute minimaalne tasuvusperiood.
- (20) Käesoleva määrusega ei peaks tegema erandeid kokkulepetele, mis sisaldavad piiranguid, mis ei ole teadus- ja arenduskokkuleppe positiivse mõju saavutamiseks hädavajalikud. Olenemata poolte turuosast, tuleks käesoleva määrusega kehtestatud erandist põhimõtteliselt välja jätta kokkulepped, mis sisaldavad teatavat liiki tugevaid konkrentsi piiranguid, näiteks piiratakse poolte vabadust teha teadus- ja arendustööd kokkuleppega mitteseonduvas valdkonnas, fikseeritakse hinnad kolmandate isikute jaoks, piiratakse tootmis- või müügi mahtu või lepingujärgsete toodete passiivset müüki teistele pooltele reserveeritud territooriumidel või klientidele. Selles kontekstis

ei kujuta kasutuspiirangud endast toodangu, müügi, territooriumi ega klientideringi piiramist.

- (21) Turuosa piirangud, erandite mittetegemine teatavate kokkulepete puhul ja käesolevas määruses sätestatud tingimused tagavad tavaliselt selle, et kokkulepped, mille suhtes kohaldatakse grupierandit, ei võimalda pooltel kõrvaldada konkurentsi kõnealuste toodete või kõnealuse tehnoloogia olulises osas.
- (22) Konkurentsivastane turulepääsu piirav mõju ei ole siiski välistatud, kui üks pool rahastab mitut teadus- ja arendusprojekti, mida teostavad konkurendid seoses samade lepingujärgsete toodete või sama tehnoloogiaga, eriti siis, kui see pool saab kolmandate isikute suhtes ainuõiguse projektide tulemusi rakendada. Seepärast tuleks käesoleva määruse kohast erandit kohaldada niisuguste tasustatava teadus- ja arendustegevuse kokkulepete suhtes vaid siis, kui kõikide omavahel seotud lepingute poolte, st rahastava poole ning teadus- ja arendustegevusega hõlmatud poolte turuosad kokku ei ületa 25 %.
- (23) Käesoleva määruse kohase erandi võib tühistada nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 (asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta) artikli 29 alusel³.
- (24) Et teadus- ja arenduskokkulepped on oma laadilt tihti pikaajalised, eriti kui koostöö laieneb ka tulemuste rakendamisele, tuleks käesoleva määruse kehtivusajaks määrata 12 aastat,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I JAOTIS

MÕISTED

Artikkel 1 –Mõisted

- 1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
  - (1) „teadus- ja arenduskokkulepe“ – kokkulepe, mis on sõlmitud kahe või enama poole vahel ja käsitleb tingimusi, mille alusel kõnealused pooled tegelevad:
    - (a) lepingujärgseid tooteid või lepingujärgset tehnoloogiat käsitleva ühise teadus- ja arendustegevusega, mis
      - i) ei hõlma kõnealuse teadus- ja arendustegevuse tulemuste ühist rakendamist või
      - ii) hõlmab kõnealuse teadus- ja arendustegevuse tulemuste ühist rakendamist või
    - (b) lepingujärgseid tooteid või lepingujärgset tehnoloogiat käsitleva tasustatava teadus- ja arendustegevusega, mis
      - i) ei hõlma kõnealuse teadus- ja arendustegevuse tulemuste ühist rakendamist või

---

³ EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1.

- ii) hõlmab kõnealuse teadus- ja arendustegevuse tulemuste ühist rakendamist või
- (c) nende vahel varem sõlmitud punkti 1 alapunkti a kohase kokkuleppe alusel korraldatud ning lepingujärgseid tooteid või lepingujärgset tehnoloogiat käsitleva teadus- ja arendustegevuse tulemuste ühise rakendamisega või
- (d) nende vahel varem sõlmitud punkti 1 alapunkti b kohase kokkuleppe alusel korraldatud ning lepingujärgseid tooteid või lepingujärgset tehnoloogiat käsitleva teadus- ja arendustegevuse tulemuste ühise rakendamisega;
- (2) „kokkulepe“ – kokkulepe, ettevõtjate ühenduse otsus või kooskõlastatud tegevus;
- (3) „teadus- ja arendustegevus“ – olemasolevate või uute toodete, olemasoleva või uue tehnoloogia või olemasolevate või uute protsessidega seotud oskusteabe omandamine, teoreetilise analüüsi, süstemaatilise teadustöö või katsete tegemine, sealhulgas katseline tootmine või toodete või protsesside tehniline katsetamine, samuti selleks vajalike võimaluste loomine ja tulemuste suhtes intellektuaalomandiõiguste omandamine;
- (4) „toode“ – kaup või teenus, sealhulgas nii vahetoodet või -teenust kui ka lõpptoodet või -teenust;
- (5) „lepingujärgne tehnoloogia“ – tehnoloogia või protsess, mis tuleneb ühisest või tasustatavast teadus- või arendustegevusest. See hõlmab tehnoloogiat või protsessi, mis on saadud mõnel konkreetsel teadus- ja arendustegevuse suunal, aga ka uut tehnoloogiat või uusi protsesse;
- (6) „lepingujärgne toode“ – toode, mis tuleneb ühisest või tasustatavast teadus- või arendustegevusest või mis on valmistatud või tarnitud lepingujärgset tehnoloogiat kasutades. See hõlmab tooteid, mis on saadud mõnel konkreetsel teadus- ja arendustegevuse suunal, aga ka uusi tooteid;
- (7) „uus toode või tehnoloogia“ – toode, tehnoloogia või protsess, mida punkti 1 alapunkti a või b kohase teadus- ja arenduskokkuleppe sõlmimise ajal ei ole veel olemas, kuid mis selle väljatöötamise korral tekitab uue turu ega täiusta, asenda ega vaheta välja olemasolevat toodet, tehnoloogiat või protsessi;
- (8) „teadus- ja arendustegevuse suund“ – teadus- ja arendustegevusalased jõupingutused, mis on eelkõige suunatud konkreetse eesmärgi saavutamisele. Teadus- ja arendustegevuse suuna konkreetset eesmärki ei saa veel määratleda toote või tehnoloogiana või see hõlmab oluliselt laiemat eesmärki kui tooted või tehnoloogia konkreetsel turul;
- (9) „tulemuste rakendamine“ – lepingujärgsete toodete valmistamine või turustamine või lepingujärgse tehnoloogia kasutamine või sellise valmistamise või kasutamise jaoks vajalike intellektuaalomandiõiguste loovutamine või litsentsimine või oskusteabe edastamine;
- (10) „intellektuaalomandi õigused“ – tööstusomandi õigused, eelkõige patendid ja kaubamärgid, aga ka autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused;
- (11) „oskusteave“ – kogemustest ja katsetustest tuleneva praktilise teabe kogum, mis on

- a) „salajane“, mis tähendab, et see ei ole üldteada ega hõlpsasti kättesaadav;
  - b) „oluline“, mis tähendab, et see on oluline ja hädavajalik lepingujärgsete toodete valmistamiseks või lepingujärgse tehnoloogia rakendamiseks, ning
  - c) „määratletud“, mis tähendab, et seda on kirjeldatud piisavalt ulatuslikult, et oleks võimalik kontrollida, kas see vastab salajasuse ja olulisuse kriteeriumidele;
- (12) „ühine“ – tegevus, mis toimub teadus- ja arenduskokkuleppe raames ühiselt, kui sellega seotud töö
- a) teostajaks on ühisrühm, -organisatsioon või -ettevõtte,
  - b) usaldatakse ühiselt kolmandale isikule või
  - c) jaotatakse poolte vahel vastavalt spetsialiseerumisele teadus- ja arendustegevuse või spetsialiseerumisele rakendamise raames;
- (13) „spetsialiseerumine teadus- ja arendustegevuse raames“ – iga pool tegeleb teadus- ja arenduskokkuleppega hõlmatud teadus- ja arendustegevusega ning pooled jagavad teadus- ja arendustööd omavahel kõige otstarbekamal viisil; see ei hõlma tasustatavat teadus- ja arendustegevust;
- (14) „spetsialiseerumine rakendamise raames“ – pooled jaotavad omavahel üksikülesanded, nagu valmistamine või turustamine, või seavad vastastikku tulemuste rakendamise piiranguid, näiteks selliseid, mis on seotud territooriumide, klientide või kasutusvaldkondadega; see hõlmab olukorda, kus vaid üks pool toodab ja turustab lepingujärgseid tooteid ainulitsentsi alusel, mille teised pooled on talle andnud;
- (15) „tasustatav teadus- ja arendustegevus“ – teadus- ja arendustegevus, millega tegeleb üks pool ja mida rahastab teine pool (edaspidi „rahastav pool“);
- (16) „rahastav pool“ – pool, kes rahastab tasustatavat teadus- ja arendustegevust, ent ise teadus- ja arendustegevusega ei tegele;
- (17) „olemasoleva toote ja/või tehnoloogia pärast konkureeriv ettevõtja“ – tegelik või võimalik konkurent:
- (a) „tegelik konkurent“ – ettevõtja, kes tarnib olemasolevat toodet, tehnoloogiat või protsessi, mida lepingujärgne toode või protsess võib asjaomasel geograafilisel turul täiustada, asendada või välja vahetada;
  - (b) „võimalik konkurent“ – ettevõtja, kellel on ka ilma teadus- ja arenduskokkuleppeta realistlikud ja mitte pelgalt teoreetilised võimalused teha kuni kolme aasta jooksul vajalikud lisainvesteeringud või muud vajalikud kulutused, et asuda tarnima toodet, tehnoloogiat või protsessi, mida lepingujärgne toode või tehnoloogia võib asjaomasel geograafilisel turul täiustada, asendada või välja vahetada;
- (18) „innovatsiooni valdkonnas konkureeriv ettevõtja“ – ettevõtja, kes ei konkureeri olemasoleva toote ja/või tehnoloogia pärast ning kes osaleb iseseisvalt teadus- ja arendustegevuses või kes on teadus- ja arenduskokkuleppe puudumise korral võimeline iseseisvalt tegema ja tõenäoliselt teeb teadus- ja arendustegevusalaseid jõupingutusi, mis on seotud

- (a) selliste uute toodete ja/või sellise uue tehnoloogia uurimise või arendamisega, mis on samasugused või tõenäoliselt asendatavad teadus- ja arenduskokkuleppega hõlmatud toodete ja/või tehnoloogiaga, või
  - (b) teadus- ja arendustegevuse suundadega, millel on sisuliselt sama eesmärk kui teadus- ja arenduskokkuleppel;
- (19) „konkureerivad teadus- ja arendustegevusalased jõupingutused“ – teadus- ja arendustegevusalased jõupingutused, milles osaleb kolmas isik kas üksi või koostöös muude kolmandate isikutega või millega kolmas isik on võimeline iseseisvalt tegelema ja tõenäoliselt ka tegeleb, ning mis on seotud
- (a) selliste uute toodete ja/või sellise uue tehnoloogia uurimise või arendamisega, mis on samasugused või tõenäoliselt asendatavad teadus- ja arenduskokkuleppega hõlmatud toodete ja/või tehnoloogiaga, või
  - (b) teadus- ja arendustegevuse suundadega, millel on sisuliselt sama eesmärk kui teadus- ja arenduskokkuleppel;
- need kolmandad isikud peavad olema teadus- ja arenduskokkuleppe osalistest sõltumatud;
- (20) „mittekonkureeriv ettevõtja“ – ettevõtja, kes ei konkureeri olemasoleva toote ja/või tehnoloogia pärast või ettevõtja, kes ei konkureeri innovatsiooni valdkonnas;
- (21) „asjaomane tooteturg“ – nende toodete asjaomane turg, mida lepingujärgne toode võib täiustada, asendada või välja vahetada;
- (22) „asjaomane tehnoloogiaturg“ – sellise tehnoloogia või selliste protsesside asjaomane turg, mida lepingujärgne tehnoloogia võib täiustada, asendada või välja vahetada;
- (23) „aktiivne müük“ – igasugune müük, mis ei ole passiivne müük;
- (24) „passiivne müük“ – müük üksikklientide omaalgatuslike sooviavalduste alusel, sealhulgas kaupade tarnimine kliendile või klientidele, algatamata müüki aktiivse reklaamiga, mis on suunatud teatavale kliendile, kliendirühmale või territooriumile; passiivne müük hõlmab müüki, mis tuleneb era- või riigihangetes osalemisest.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmavad mõisted „ettevõtja“ ja „pool“ vastavaid nendega seotud ettevõtjaid.

„Seotud ettevõtjad“ –

- a) ettevõtjad, kelle ettevõttes on ühel teadus- ja arenduskokkuleppe poolel otse või kaudselt
  - i) kasutada rohkem kui pooled häälest,
  - ii) õigus nimetada ametisse üle poole nõukogu, juhatuse või ettevõtjat seaduslikult esindava organi liikmetest või
  - iii) õigus juhtida ettevõtte tegevust;
- b) ettevõtjad, kellel on teadus- ja arenduskokkuleppe poole suhtes otse või kaudselt punktis a loetletud õigused või volitused;
- c) ettevõtjad, kelle suhtes mõnel punktis b osutatud ettevõtjal on otse või kaudselt punktis a loetletud õigused või volitused;

- d) ettevõtjad, kelle suhtes teadus- ja arenduskokkuleppe poolel koos ühe või mitme punktis a, b või c osutatud ettevõtjaga või ühel või mitmel kõnealustes punktides osutatud ettevõtjal ühiselt on punktis a loetletud õigused või volitused;
- e) ettevõtjad, kelle suhtes on punktis a loetletud õigused või volitused ühiselt
  - i) teadus- ja arenduskokkuleppe pooltel või nende vastavatel punktides a–d loetletud seotud ettevõtjatel või
  - ii) ühel või mitmel teadus- ja arenduskokkuleppe poolel või ühel või mitmel punktides a–d loetletud seotud ettevõtjal ja ühel või mitmel kolmandal isikul.

II JAOTIS

ERAND

Artikkel 2 – Erand

1. Aluslepingu artikli 101 lõike 3 kohaselt ja kui käesolevast määrusest ei tulene teisiti, ei kohaldata aluslepingu artikli 101 lõiget 1 teadus- ja arenduskokkulepete suhtes.
2. Lõikes 1 sätestatud erandit kohaldatakse sedavõrd, kuivõrd teadus- ja arenduskokkulepped sisaldavad aluslepingu artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluvaid konkurentsipiiranguid.
3. Lõikes 1 sätestatud erand kehtib ka nende teadus- ja arenduskokkulepete suhtes, mis sisaldavad sätteid, mis on seotud intellektuaalomandi õiguste litsentsimisega või selliste õiguste loovutamise ühele või enamale poolele või poolte loodavale üksusele, mis hakkab tegelema ühise teadus- ja arendustegevusega, tasustatava teadus- ja arendustegevusega või ühise rakendamisega, tingimusel et
  - (a) kõnealused sätted ei kujuta endast selliste kokkulepete põhieesmärki, ent
  - (b) on otseselt seotud nende rakendamisega ja selleks vajalikud.

III JAOTIS

ERANDI KOHALDAMISE TINGIMUSED

Artikkel 3 – Juurdepääs lõpptulemustele

1. Teadus- ja arenduskokkuleppes tuleb sätestada, et igal poolel on edasise teadus- ja arendustegevuse ning rakendamise eesmärgil täielik juurdepääs ühise või tasustatava teadus- ja arendustegevuse lõpptulemustele.
  - (a) Lõikes 1 sätestatud juurdepääs hõlmab kõiki tekkivaid intellektuaalomandi õigusi ja oskusteavet.
  - (b) Lõikes 1 sätestatud juurdepääs antakse kohe, kui teadus- ja arendustegevuse lõpptulemused kättesaadavaks tehakse.

2. Teadus- ja arenduskokkuleppes võib sätestada, et pooled maksavad teineteisele hüvitist tulemuste kasutamiseks edasise teadus- või arendustöö või rakendamise eesmärgil. Hüvitis ei tohi olla nii suur, et see sellist juurdepääsu sisuliselt takistaks.
3. Teadus- ja arendustegevuses osalevad akadeemilised asutused, teadusinstituudid ja ettevõtjad, kes pakuvad teadus- ja arendustegevust äriteenusena, ilma et nad tavaliselt selle tulemuste rakendamisega aktiivselt tegeleksid, võivad leppida kokku, et nad piirduvad tulemuste kasutamisega üksnes edasise teadustegevuse eesmärgil.
4. Kui pooled kooskõlas käesoleva määrusega oma rakendamisõigusi piiravad, eriti juhul, kui nad rakendamise raames spetsialiseeruvad, võib juurdepääsu tulemustele nende rakendamise eesmärgil samamoodi piirata.

Artikkel 4 – Juurdepääs varasemale oskusteabele

1. Teadus- ja arenduskokkulepetes, mis välistavad ühise või tasustatava teadus- ja arendustegevuse tulemuste ühise rakendamise, tuleb sätestada, et kõigile pooltele tagatakse juurdepääs teiste poolte varasemale oskusteabele, kui see oskusteave on tulemuste rakendamiseks hädavajalik.
2. Teadus- ja arenduskokkulepetes, mis välistavad ühise või tasustatava teadus- ja arendustegevuse tulemuste ühise rakendamise, võib sätestada, et pooled maksavad üksteisele varasemale oskusteabele juurdepääsu andmise eest hüvitist. Hüvitis ei tohi olla nii suur, et see teabele juurde pääsemist sisuliselt takistaks.

Artikkel 5 – Ühine rakendamine

1. Ühine rakendamine tohib olla seotud vaid selliste tulemustega, mis on
  - (a) hädavajalikud lepingujärgsete toodete tootmiseks või lepingujärgse tehnoloogia rakendamiseks ning
  - (b) mis on kaitstud intellektuaalomandi õigustega või mille puhul on tegemist oskusteabega.
2. Pooltelt, kellele on rakendamise raames spetsialiseerimise käigus tehtud ülesandeks valmistada lepingujärgseid tooteid, nõutakse teiste poolte lepingujärgsete toodete tarnenõudluse täitmist, välja arvatud juhul, kui
  - (a) teadus- ja arenduskokkulepe näeb ette ka ühise turustamise ühisrühma, -organisatsiooni või -ettevõtte või kolmanda isiku poolt, kelle pooled on ühiselt volitanud, või
  - (b) kui pooled on kokku leppinud, et turustamisega tegeleb üksnes lepingujärgseid tooteid valmistav pool.

Artikkel 6 – Künnised, turuosad ja erandi kehtivusaeg

1. Kui teadus- ja arenduskokkuleppe pooled ei ole omavahel konkureerivad ettevõtjad, kohaldatakse artiklis 2 sätestatud erandit olenemata turuosast kogu teadus- ja arendustegevuse kestuse jooksul.
2. Kui kaks või enam teadus- ja arenduskokkuleppe osalist konkureerivad olemasoleva toote ja/või tehnoloogia pärast, kohaldatakse artiklis 2 sätestatud erandit teadus- ja arendustegevuse kestuse ajal juhul, kui teadus- ja arenduskokkuleppe sõlmimise ajal

- (a) ei ületa artikli 1 lõike 1 punkti 1 alapunktis a või c määratletud ühist teadus- ja arendustegevust hõlmava teadus- ja arenduskokkuleppe poolte ühine turuosa 25 % asjaomasest toote- ja tehnoloogiaturust või
  - (b) ei ületa artikli 1 lõike 1 punkti 1 alapunktis b või d määratletud tasustatavat teadus- ja arendustegevust hõlmavas teadus- ja arenduskokkuleppes osaleva rahastava poole ja kõigi nende poolte ühine turuosa, kellega rahastav pool on sõlminud teadus- ja arenduskokkulepped samade lepingujärgse toodete või sama lepingujärgse tehnoloogia kohta, 25 % asjaomasest toote- ja tehnoloogiaturust.
3. Kui kaks või enam teadus- ja arenduskokkuleppe poolt on innovatsiooni valdkonnas konkureerivad ettevõtjad, kohaldatakse artiklis 2 sätestatud erandit teadus- ja arendustegevuse kestuse ajal, kui teadus- ja arenduskokkuleppe sõlmimise ajal on lisaks teadus- ja arenduskokkuleppe osaliste jõupingutustele käsil veel kolm või enam võrreldavat konkureerivat teadus- ja arendustegevusalast jõupingutust.
4. Nende teadus- ja arenduskokkulepete puhul, mille tulemusi ühiselt rakendatakse, jätkatakse artiklis 2 sätestatud erandi kohaldamist veel seitsme aasta jooksul pärast lepingujärgsete toodete või lepingujärgse tehnoloogia esmakordset siseturule laskmist, kui artikli 1 lõike 1 punkti 1 alapunkti a või b kohase kokkuleppe jõustumise ajal on täidetud lõigetes 1, 2 või 3 sätestatud tingimused. Selleks et artikli 1 lõike 1 punkti 1 alapunkti c või d kohase kokkuleppe suhtes saaks erandi kohaldamist jätkata, peavad lõigetes 1, 2 või 3 sätestatud tingimused olema täidetud artikli 1 lõike 1 punkti 1 alapunkti a või b kohase eelneva kokkuleppe sõlmimise ajal.
5. Pärast lõikes 4 osutatud seitsme aasta möödumist jätkatakse artiklis 2 sätestatud erandi kohaldamist niikaua, kui teadus- ja arenduskokkuleppes osalevate ettevõtjate ühine turuosa ei ületa 25 % vastavast lepingujärgsete toodete või lepingujärgse tehnoloogia turust. Kui seitsme aasta möödumisel tõuseb turuosa ühel neist turgudest üle 25 % künnise, jätkatakse artiklis 2 sätestatud erandi kohaldamist kahe järjestikuse kalendriaasta jooksul pärast seda aastat, mil turuosa 25 % künnis esimest korda ületati.

Artikkel 7 – Künniste kohaldamine

1. Artikli 6 lõigetes 2 ja 5 sätestatud turuosa künniste kohaldamisel järgitakse järgmisi eeskirju:
- (a) turuosa arvutamise aluseks võetakse müügiväärtus turul; kui andmed müügiväärtuse kohta turul ei ole kättesaadavad, võib asjaomaste poolte turuosa kindlaksmääramiseks kasutada hinnanguid, mis põhinevad muudel usaldusväärsel turgu käsitlevatel andmetel, sealhulgas turu müügimahul, teadus- ja arendustegevusele tehtavatel kulutustel ning teadus- ja arendussuutlikkusel;
  - (b) turuosa arvutatakse eelmist kalendriaastat käsitlevate andmete põhjal; kui eelmine kalendriaasta ei kajasta poolte turuosa asjaomasel turul või asjaomastel turgudel, arvutatakse turuosa poolte kolme eelneva kalendriaasta keskmise turuosana;
  - (c) artikli 1 lõike 2 punktis e osutatud ettevõtjatele kuuluv turuosa jagatakse võrdselt kõigi ettevõtjate vahel, kellel on artikli 1 lõike 2 punktis a loetletud õigused või volitused.

2. Artikli 6 lõikes 3 sätestatud künnise kohaldamisel hinnatakse konkureerivate teadus- ja arendustegevusalaste jõupingutuste võrreldavust usaldusväärse teabe põhjal, mis käsitleb selliseid elemente nagu i) teadus- ja arendustegevuse maht, etapp ja ajastus, ii) kolmandate isikute finants- ja inimressursid, nende intellektuaalomand, oskusteave või muud erivahendid ja nende varasemad teadus- ja arendustegevusalased jõupingutused (või nende juurdepääs kõnealustele elementidele) ning iii) kolmandate isikute suutlikkus rakendada otse või kaudselt oma teadus- ja arendustegevuse võimalikke tulemusi siseturul ning tõenäosus, et nad seda teevad.

IV JAOTIS

RASKEKUJULISED JA VÄLJAJÄETUD PIIRANGUD

Artikkel 8 – Raskekujulised piirangud

Artiklis 2 sätestatud erandit ei kohaldata teadus- ja arenduskokkulepete suhtes, mille eesmärk on otse või kaudselt, üksikult või poolte kontrolli all olevate muude teguritega kombineeritult

1. piirata poolte vabadust teha iseseisvalt või koos kolmandate isikutega teadus- ja arendustööd
  - (a) teadus- ja arenduskokkuleppega mitteseonduvas valdkonnas või
  - (b) pärast ühise või tasustatava teadus- ja arendustegevuse lõpuleviimist kokkuleppejärgses või sellega seonduvas valdkonnas;
2. piirata tootmis- või müügiimahtu, välja arvatud
  - (a) tootmissihtide seadmisel, kui tulemuste ühine rakendamine hõlmab lepingujärgsete toodete ühistootmist;
  - (b) müügiplaanide koostamisel, kui tulemuste ühine rakendamine
    - i) hõlmab lepingujärgsete toodete ühist turustamist või lepingujärgse tehnoloogia ühist litsentsimist ning
    - ii) toimub ühiserühma, -organisatsiooni või -ettevõtte poolt või see usaldatakse ühiselt kolmandale isikule;
  - (c) tegevuse puhul, mis kujutab endast spetsialiseerumist rakendamise raames, ja
  - (d) poolte vabaduse piiramisel toota, müüa, anda üle või litsentsida lepingujärgsete toodete või lepingujärgse tehnoloogiaga konkureerivaid tooteid, tehnoloogiat või protsesse ajavahemikul, milles pooled on tulemuste ühiseks rakendamiseks kokku leppinud;
3. fikseerida hindasid lepingujärgse toote müümisel või lepingujärgse tehnoloogia litsentsimisel kolmandatele isikutele, välja arvatud
  - (a) hindade fikseerimine vahetute tarbijate jaoks või litsentsitasude fikseerimine vahetute litsentsisaajate jaoks, kui tulemuste ühine rakendamine
    - i) hõlmab lepingujärgsete toodete ühist turustamist või lepingujärgse tehnoloogia ühist litsentsimist ning

- ii) toimub ühisrühma, -organisatsiooni või -ettevõtte poolt või see usaldatakse ühiselt kolmandale isikule;
- 4. seada piiranguid territooriumide või tarbijateringi suhtes, kellele pooled võivad lepingujärgseid tooteid passiivselt müüa või lepingujärgset tehnoloogiat litsentsida, välja arvatud nõue anda tulemuste ainulitsents teisele poolele;
- 5. nõuda, et lepingujärgseid tooteid või lepingujärgset tehnoloogiat ei müüdaks aktiivselt või müüdaks vaid piiratud sellistel territooriumidel või nendele tarbijatele, mis või kes ei ole rakendamise raames toimunud spetsialiseerumise käigus reserveeritud vaid ühele poolele;
- 6. nõuda, et keeldutaks rahuldama tarbijate nõudlust poolte vastavatel territooriumidel või selliste tarbijate nõudlust, kes on jaotatud poolte vahel rakendamise raames toimunud spetsialiseerumise käigus ja kes turustaksid lepingujärgseid tooteid muudel siseturu piiresse jäävatel territooriumidel, või
- 7. nõuda, et kasutajatel ja edasimüüjatel raskendataks lepingujärgsete toodete hankimist muudelt edasimüüjatelt siseturu piires.

Artikkel 9 – Välja jäetud piirangud

- 1. Artiklis 2 sätestatud erand ei kehti järgmiste teadus- ja arenduskokkulepete sisalduvate kohustuste suhtes:
  - (a) keeld vaidlustada
    - i) pärast teadus- ja arendustegevuse lõpuleviimist intellektuaalomandi õigusi, mis
      - (1) kuuluvad pooltele siseturul ja
      - (2) on teadus- ja arendustegevuse jaoks olulised, või
    - ii) pärast teadus- ja arenduskokkuleppe kehtivusaja lõppu intellektuaalomandi õigusi, mis
      - (1) kuuluvad pooltele siseturul ja
      - (2) kaitsevad teadus- ja arendustegevuse tulemusi.

See ei mõjuta võimalust näha ette teadus- ja arenduskokkuleppe lõpetamine juhul, kui üks pooltest vaidlustab punktides i ja ii osutatud intellektuaalomandi õiguste kehtivuse;

    - (b) keeld anda kolmandatele isikutele litsentse lepingujärgsete toodete valmistamiseks või lepingujärgse tehnoloogia kasutamiseks, välja arvatud juhul, kui vähemalt ühel poolel on lubatud rakendada ühise või tasustatava teadus- ja arendustegevuse tulemusi ja see pool rakendab neid tulemusi siseturul kolmandate isikute suhtes.
  - 2. Kui teadus- ja arenduskokkuleppe sisaldab mõnda käesolevas artiklis loetletud välja jäetud piirangut, kohaldatakse jätkuvalt artiklis 2 sätestatud erandit, kui välja jäetud piirangud on teadus- ja arenduskokkuleppe ülejäänud osast eraldatavad ja kui käesoleva määruse ülejäänud tingimused on täidetud.

V JAOTIS

TÜHISTAMINE

Artikkel 10 – Tühistamine üksikjuhtudel Euroopa Komisjoni poolt

1. Komisjon võib tühistada käesoleva määruse kohased erandid nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 29 lõike 1 alusel, kui ta leiab, et mõnel konkreetsel juhul toovad teadus- ja arenduskokkulepped, mille suhtes käesolevas määruses sätestatud erandit kohaldatakse, siiski kaasa aluslepingu artikli 101 lõikega 3 kokkusobimatuid tagajärgi.
2. Käesoleva määruse kohase erandi võib nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 29 lõike 1 alusel tühistada, kui:
  - (a) teadus- ja arenduskokkulepe kitsendab olulisel määral kolmandate isikute võimalust tegeleda teadus- ja arendustegevusega lepingujärgsete toodete või lepingujärgse tehnoloogia valdkonnas (valdkondades);
  - (b) teadus- ja arenduskokkulepe kitsendab olulisel määral kolmandate isikute juurdepääsu lepingujärgsete toodete või lepingujärgse tehnoloogia turule;
  - (c) pooled jätavad ühise või tasustatava teadus- ja arendustegevuse tulemused ilma objektiivse põhjusega kolmandate isikute suhtes rakendamata;
  - (d) lepingujärgsetel toodetel või lepingujärgsel tehnoloogial puudub siseturul või selle olulisel osas tõhus konkurents samalaadsete toodete, tehnoloogia või protsessidega, mida tarbijad peavad omadustelt, hinnalt ja otstarbalt võrdväärseks.

Artikkel 11 – Tühistamine üksikjuhtudel liikmesriigi konkurentsiasutuse poolt

1. Kui teadus- ja arenduskokkulepe, mille suhtes kohaldatakse käesoleva määruse kohast erandit, avaldab siiski teatava liikmesriigi territooriumil või osal sellest mõju, mis ei sobi kokku aluslepingu artikli 101 lõikega 3, võib selle liikmesriigi konkurentsiasutus vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 29 lõikele 2 tühistada käesoleva määrusega ette nähtud erandi oma liikmesriigi territooriumil või osal sellest, kui viimase puhul on tegemist selgepiirilise geograafilise turuga.
2. Liikmesriigi konkurentsiasutus võib käesoleva määruse kohase erandi määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 29 lõike 2 alusel tühistada, kui esineb mõni käesoleva määruse artikli 10 lõike 2 punktides a–d sätestatud asjaoludest.

VI JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 12 – Ülemineku periood

1. Ilma et see piiraks innovatsiooni valdkonnas konkureerivate ettevõtjate vahelisi teadus- ja arenduskokkuleppeid käsitleva, lõikes 2 sätestatud üleminekusätte kohaldamist, ei kohaldata aluslepingu artikli 101 lõikes 1 sätestatud keeldu

ajavahemikus 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2024 nende kokkulepete suhtes, mis on 31. detsembril 2022 juba jõus ja mis ei vasta käesolevas määruses sätestatud erandi tingimustele, kuid vastavad määruses (EL) nr 1217/2010 sätestatud erandi tingimustele.

2. Innovatsiooni valdkonnas konkureerivate ettevõtjate vaheliste teadus- ja arenduskokkulepete puhul kohaldatakse artikli 1 lõike 1 punkti 18 ja artikli 6 lõiget 3 üksnes nende kokkulepete suhtes, mis jõustuvad pärast 31. detsembrit 2022.

Artikkel 13 – Määruse kehtivusaeg

1. Käesolev määrus jõustub 1. jaanuaril 2023.
2. See kaotab kehtivuse 31. detsembril 2034.

Määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

*Komisjoni nimel
president
Ursula von der Leyen*